

EKSAMEN I

JU 901 GJELDSRÅDGIVNING

Onsdag 3. desember 2003

Kl. 09.00 – 13.00

Tillatte hjelpemidler: Norges lover og andre ukommenterte lovsamlinger, særtrykk av lover og forskrifter.

Oppgavesettet består av i alt 4 sider og 5 spørsmål som alle skal drøftes og besvares med grunnlag i eventuelle relevante lovbestemmelser / rettsprinsipper.

Vedlegg: Veiledende satser for utmåling av sosialhjelp og Gjeldsordningsloven - Regulering av livsoppholdssatser.

Peder Ås arbeidet som ingeniør i AS Lillevik Mekaniske Verksted (heretter også kalt LMV). Verkstedet som – etter kommunen – var største arbeidsplass på stedet, produserte løftekraner til skip. Peder var gift med Marte, og de hadde to barn på 3 og 5 år. Marte arbeidet i klesforretning. Peder og Marte kjøpte hus i Lillevik for tre år siden. I den forbindelse hadde de tatt opp lån på kr. 1.000.000 i Lillevik bank. Lånet tilsvarte anskaffelsesverdien for huset. I tillegg hadde de for et par år siden lånt kr. 250.000 til ny bil. Begge lån hadde pant i boligen. Peders nettoinntekt (etter skatt) var årlig kr. 250.000, mens Marte tjente netto kr. 150.000. Fremtiden virket lovende for Peder og Marte. De ønsket å bygge ny og større bolig. Kommunen hadde lagt ut et nytt tomtefelt. Tomtene var kostbare, men de hadde også en fin beliggenhet nær sjøen. Før ”det gamle” huset var solgt, kjøpte Peder og Marte en ny tomt for kr. 250.000 av kommunen. Det var planlagt at bygging av nytt hus skulle starte straks de hadde fått kjøper til det gamle.

Kort tid etter tomtekjøpet ble det kjent at LMV skulle flytte hele produksjonen til et baltisk land. Alle ansatte i Lillevik ville bli sagt opp og miste arbeidet. LMV hadde informert kommunen om nedleggelse av bedriften før de ansatte fikk tilsvarende informasjon. Da Peder og Marte kjøpte den nye tomten, var kommunen kjent med bedriftens planer, men Peder hadde ikke fått kjennskap til disse.

Peder mente at kommunen hadde plikt til å informere om det kommunen kjente til om bedriftens planer, før avtale om den nye tomten ble inngått. Han mente derfor at avtalen om tomtekjøpet var ugyldig. Kommunen erkjente at den hadde kunnskap om den forestående bedriftsnedleggelsen da tomten ble kjøpt, men bestred at den hadde rett – og derved heller ikke plikt - til å informere om dette pga lovbestemt taushetsplikt. Dessuten hevdet kommunen

at Peder og Marte under enhver omstendighet selv måtte ta risikoen for eget arbeid og inntekt som forutsetning for tomtekjøpet.

Spørsmål 1.

Drøft og ta standpunkt til om lovbestemt taushetsplikt er til hinder for at kommunen kan opplyse Peder om bedriftsnedleggelsen før kjøpet av tomten.

Forutsett at det ikke foreligger taushetsplikt.

Spørsmål 2.

Drøft og ta standpunkt til om avtalen mellom kommunen og Peder / Marte om kjøp av tomten er ugyldig.

Forutsett i det følgende at avtalen er gyldig.

Nedleggelsen av LMV førte til at alle ansatte ble sagt opp, og arbeidsledigheten i Lillevik steg betydelig. Dette hadde igjen den virkning at boligprisene sank, og andre virksomheter måtte innskrenke. For Marte og Peder ble konsekvensen av dette at boligen sank i verdi til om lag kr. 750.000, og samlet årlig nettoinntekt for familien (dagpenger under arbeidsløshet, barnetrygd / kontantstøtte og noe ekstraintekt) var kr. 200.000. I tillegg til boliglån, billån og tomtefån hadde de ulik "smågjeld" som samlet beløp seg til kr. 100.000. En av gjeldspostene her var kredittkjøp (til rest kr. 20.000) i klesforretningen Marte tidligere hadde arbeidet. Innehaveren av forretningen krevde Marte og Peder for beløpet. Tross av purring og betalingsvarsel, ble beløpet ikke betalt. Kreditor skaffet seg tvangsgrunnlag for kravet ved dom i forliksrådet og begjærte utlegg via namsmannen. Peder og Marte hadde ikke eiendeler ut over det som var nødvendig for husstanden. Den eneste eiendel som var litt ekstra, var et arvet maleri som hadde vært i Peders families eie i 100 år. Maleriet var verdsatt til kr. 25.000. Namsmannen ville ta utleggspant i maleriet og utleggstrekk i inntekten til Peder og Marte. De mente at maleriet var unntatt fra utlegg og at det ikke var anledning til å ta utleggstrekk i utbetalingene.

Spørsmål 3.

Drøft og ta standpunkt til om det kan tas

- a. utleggspant i maleriet og
- b. utleggstrekk i inntektene.

Forutsett at det ikke ble tatt utlegg.

Peder og Marte oppsøkte den kommunale gjeldsrådgiver for å få hjelp til å håndtere situasjonen. Han anbefalte Peder og Marte å oppnå en frivillig gjeldsordning med kreditorene. Flere kreditorer motsatte seg dette. Det ble derfor søkt om gjeldsforhandlinger etter gjeldsordningsloven (gol). For spørsmål 4 nedenfor skal du legge til grunn følgende faktiske forhold:

- boliglån – til rest kr. 900.000 – verdi bolig – kr. 750.000
- billån - til rest kr. 200.000 – verdi bil - kr. 50.000
- tomtelån - til rest kr. 250.000 – verdi tomt - kr. 50.000
- ”smågjeld” til rest kr. 100.000

Samlet gjeld kr. 1.450.000 Samlet verdier kr. 850.00

- Marte og Peder hadde felles ansvar (solidaransvar) for alle gjeldsposter.
- Dersom all gjeld med rente skulle betjenes, ville det medføre en månedlig utbetaling de neste 5 år på om lag kr. 12.000 hvorav kr. 6.000 var knyttet til bolig. Deretter ville utbetalingene synke til ca. kr. 8.000 følgende 20 år.
- Samlet inntekt netto kr. 200.000 årlig (Inntekten var i hovedsak dagpenger under arbeidsledighet, kontantstøtte, barnetrygd og noe inntekt etter ”strøjobber” for Peder og Marte).
- Forsørgeransvar for 2 mindreårige barn.

Spørsmål 4.

- a. Drøft og ta standpunkt til om Marte og Peder har rett til sammen å søke om gjeldsforhandlinger.
- b. Drøft og ta standpunkt til om de grunnleggende vilkår for å åpne gjeldsforhandlinger foreligger.

Forutsett i det følgende at det ble åpnet gjeldsforhandlinger og at det ble oppnådd en gjeldsordningsløsning som blant annet innebar at boligen ble beholdt, kr. 900.000 av lånene skulle betjenes i en gjeldsordningsperiode på 5 år. Deretter skulle overskytende gjeld slettes. I løpet av gjeldsordningsperioden ble den økonomiske utvikling i Lillevik betydelig endret. Peder og Marte fikk igjen fast arbeid og årlig samlet inntekt steg til netto kr. 300.000. Samtidig steg boligen i verdi til kr. 1.000.000. Kreditorene som var omfattet av

gjeldsordningen krevde pga dette gjeldsordningen omgjort. Peder bestred at det var adgang til omgjøring.

Spørsmål 5.

Drøft og ta standpunkt til om det er grunnlag for å omgjøre gjeldsordningen.

.....

SOSIALDEPARTEMENTET

Nynorsk Normalvisning Utskriftsvisning Language

Statlige veiledende retningslinjer for utmåling av stønad til livsopphold etter sosialtjenestelovens § 5-1 tredje ledd mv.**Statlige veiledende retningslinjer for utmåling av stønad til livsopphold**

Sosial- og helsedepartementet gav 13. februar 2001 veiledende retningslinjer for utmåling av stønad til livsopphold etter sosialtjenesteloven. Det vises til rundskriv I-34/2001, hvor de veiledende retningslinjene er omtalt.

Satsene i de veiledende retningslinjene prisjusteres i 2002. I tillegg foretas det en heving av satsene for barns livsopphold utover det som følger av prisjusteringen. De veiledende retningslinjene er fastsatt med følgende satser per måned fra 1. januar 2002 (fjorårets satser i parentes):

- Enslige kr 4 000 (kr 3 880)
- Ektepar kr 6 660 (kr 6 460)
- Samboende - en personkr 3 330 (kr 3 230)
- Barn 0-5 år kr 1 530 (kr 1 250)
- Barn 6-10 år kr 2 020 (kr 1 720)
- Barn 11-17 år kr 2 550 (kr 2 240)

Økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven er en skjønsmessig ytelse, jf. lovens § 5-1 første ledd. Sosialtjenesten har både rett og plikt til å utøve skjønn når den vurderer om det skal ytes stønad, og ved utmåling av stønaden. Satsene i de veiledende retningslinjene må derfor betraktes som et veiledende utgangspunkt for det skjønn som skal utøves. Det vises til rundskriv I-34/2001 om forholdet mellom individuell behovsprøving, kommunale normer og statlige veiledende retningslinjer.

Forholdet mellom økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven og kontantstøtte

Retningslinjene i rundskriv I-34/2001 opprettholdes når det gjelder forholdet mellom økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven og kontantstøtte. Kontantstøtte kan på lik linje med andre inntekter medregnes ved vurdering av søkerens behov for økonomisk stønad og ved beregning av denne. Tilsvarende skal utgifter knyttet til barnets livsopphold tas inn i vurderingen.

Oslo, 1. februar 2002

Ketil Bentzen
fung. ekspedisjonssjef

Gunnar Tveiten
underdirektør

[Link til rundskriv I-34/2001](http://odin.dep.no/sos/norsk/publ/rundskriv/044031-250002/index-dok000-b-f-a.html)

BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENTET

Nynorsk Normalvisning Utskriftsvisning Language

Følg brev til [rundskriv](#)**Rundskriv****Q-08/03**

30. juni 2003

Lensmenn
Byfogder
Underfogder**GJELDSORDNINGSLOVEN – REGULERING AV LIVSOPPHOLDSSATSER**

Vi viser til rundskriv Q-8/02 av 25. juni 2002 og rundskriv Q-9/02 av 15. april 2002, hvor det er gitt veiledende satser for livsopphold for hhv. voksne og barn til bruk i saker etter gjeldsordningsloven. Satsene indeksreguleres årlig. Nedenfor følger nye satser gjeldende fra 1. juli 2003.

1. Livsoppholdssatser for voksne

Livsoppholdssatsene for voksne indeksreguleres overensstemmende med justeringene av Folketrygdens Grunnbeløp (G). Grunnbeløpet er med virkning fra 1. mai 2003 endret fra kr 54 170 til kr 56 861. Økningen i gjennomsnittlig grunnbeløp fra 2002 til 2003 blir dermed 5.13 prosent. De nye satsene blir (tall fra 2002 i parentes):

Hustand	Kr pr. mnd.	Kr pr. år.
Enslige	6 565 (6 245)	78 784 (74 940)
Ektefeller/samboere samlet	11 116 (10 573)	133 388 (126 879)
Ektefeller /samboere enkeltvis	5 558 (5 287)	66 694 (63 440)

2. Livsoppholdssatser for barn

Satsene for barn fastsatt i rundskriv Q -9/02 beholdes uforandret:

Aldersgrupper	Kr pr. mnd.	Kr pr. år.
0-5 år	1 700	20 400
6-10 år	2 200	26 400
11-17 år, skoleelever	2 800	33 600

3. Satser for utgifter til samvær med barn

I henhold til gjeldsordningsloven § 4-3 tredje punktum, slik den lyder etter endring ved lov 10. januar 2003 om endringer i gjeldsordningsloven mv., skal det tas hensyn til skyldnerens utgifter i forbindelse med samvær med barn, jf. også departementets rundskriv Q-9/02 side 2.

Frem til endringene i bidragsreglene trer i kraft 1. oktober 2003 vil utgifter til samvær redusere en eventuell dividendeutbetaling tilsvarende. Etter 1. oktober vil utgifter til samvær redusere bidraget som faktisk betales, jf. Barne- og familiedepartementets forskrift

av 15. januar 2003 nr. 123 § 9, med endringer senest av 3. juni 2003. Forskriften inneholder satser for samværsutgifter som varierer med omfanget av samværet. Departementet anbefaler at det i gjeldsordningssaker som utgangspunkt benyttes de samme satser (med tillegg av eventuelle reiseutgifter). Satsene er som følger (kr pr. mnd.):

Samværets omfang:	Aldersgrupper:		
	0-5 år	6-10 år	11-18 år
Ikke samvær/samvær mindre enn klasse 1	0	0	0
Samværsklasse 1 (2-3 netter/2-3 dager pr. mnd.)	165	220	300
Samværsklasse 2 (4-8 netter pr. mnd.)	555	720	1 000
Samværsklasse 3 (9-13 netter pr. mnd.)	770	1 010	1 395
Samværsklasse 4 (14-15 netter pr. mnd.)	970	1 265	1 750

Departementet ber namsmannen særlig være oppmerksom på følgende ved overgangen til de nye reglene om fradrag i underholdsbidrag:

De nye bidragsreglene vil medføre at mange bidragspliktige som har gjeldsordning får bidraget redusert på grunn av samvær. Dersom det i en løpende gjeldsordning allerede er fastsatt samværsutgifter, vil det derfor normalt måtte foretas en endring av ordningen i oktober 2003 ved at en eventuell utbetaling til kreditorene økes tilsvarende reduksjonen i bidrag som følge av samvær (forutsatt at bidraget ikke endres). Fastsettelse av samværsutgifter i gjeldsordninger som kommer i stand etter oktober 2003 eller endringer i samværshyppigheten etter denne tid, vil imidlertid ikke medføre endringer i utbetalingen til kreditorene (dividenden). Det anbefales likevel å foreta en endring i disse gjeldsordningene, slik at det fremkommer at økningen i disponibelt beløp som følge av bidragsreduksjonen benyttes til å dekke samværsutgifter. Avsetning til eventuelle reiseutgifter berøres ikke av de endrede reglene og går som vanlig til fradrag i utbetalingen til kreditorene.

Departementet vil også minne om det fra 1. oktober 2003 ikke lenger vil være skattemessig fradragsrett for underholdsbidrag. Dette medfører en skatteskjerpelse på den bidragspliktiges hånd på 28 % av betalt bidrag, forutsatt at dette ikke endres. Det anbefales derfor vurdert om enkelte bidragspliktige som har gjeldsordning bør øke forskuddstrekket noe etter 1. oktober slik at skatterestanse unngås.

Endringene i livsoppholdssatsene gjelder fra og med 1. juli 2003.

Med hilsen

Bodhild Fisknes (e.f.)
ekspedisjonssjef

Egil Rokhaug
Seniorrådgiver

Kopi:
Justisdepartementet
Finansdepartementet
Sosialdepartementet
Skattedirektoratet
Politidirektoratet
Politiets Datatjeneste
Statens Innkrevingsentral
Trygdeetatens Innkrevingsentral
Fylkesmennene